

OBNAVLJANJE PLANINSKIH POSTOJANK, DA BODO LEPE

NAJBOLJŠA KOČA, NAJBOLJŠI OSKRBNIK

Društveni in zvezini planinski gospodarstveniki zadnja leta vsklajujejo svoje načrte za prenove in dozidave planinskih postojank. Čeprav je na teh sestankih včasih kaj hude krvi, ker so pogledi na stvari različni, naposled najpogosteje zmagajo boljši predlogi, kar je v trenutno in poznejšo vsestransko korist.

Na pobudo PD Tržič je bil 28. oktobra lani sklican na Zelenici sestanek med predstavniki PD Tržič in gospodarske komisije pri izvršnem odboru PZS. Ivko Bergant je prisotne seznanil s podatki, da PD Tržič upravlja štiri planinske postojanke, ki so bile do te zimske sezone vse odprte, poleti stalno, pozimi pa ob sobotah, nedeljah in praznikih. To zimo je prvič, da je Dom pod Storžičem od 1. decembra lani zaprt zaradi visokih obratovalnih stroškov in manjšega obiska kot v prejšnjih letih. Druge postojanke tega društva so tudi pozimi odprte: Zelenica stalno, Dobrča samo takrat, kadar ne bo preveč snega, na Kofcah pa ob koncih tedna delata delavki tovarne Peko.

KOČE TRŽIŠKEGA PD

Društvo namerava v prihodnjih letih izpeljati dve investiciji, zato je dalo pobudo za ta sestanek. Na Koči na Zelenici nameravajo narediti dvokapnico. Prekriti je namreč treba teraso, ki stalno zamaka, pa tudi sicer je treba zamenjati kritino koče, ki je dotrajana. S tem bi med drugim razgibali videz koče in pridobili prostor. Na koči je tudi treba zamenjati ali popraviti okna in urediti gretje, saj centralna kurjava zaradi dotrajanosti ne deluje. V večini sob bo treba zamenjati dotrajane postelje, jogije in itison, v kuhinji pa so potrebne spremembe v razmestitvi elementov, ki jih imajo že pripravljene. PD Tržič ima že pripravljen načrt za obnovo koče in letos resno računa z denarjem iz samoupravnega sporazuma. Hkrati namerava po preureditvi oživiti tudi poletno dejavnost in poleti privabiti na Zelenico več planincev.

PD Tržič se resno ukvarja z zamisljivo, da bi bil Dom na Kofcah stalno oskrbovan, saj postojanka izpolnjuje pogoje za uspešno poslovanje pozimi in poleti in je vseskozi dobro obiskovana. Za to bo treba v kočo pripeljati predvsem elektriko in telefon. Načrti že obstajajo, interesentov za sofinanciranje pa je več: od vojske in krajevne skupnosti do pašne skupnosti in občine. S pomočjo Zavarovalne skupnosti Triglav bi uredili tudi vodno zajetje; sedanji izvir je sicer dober, vendar ni za primer požara nobene rezerve.

KOČI POD TRIGLAVOM

Predstavniki gospodarske komisije pri PZS si je lanskega septembra in oktobra ogledal tri planinske koče v Triglavskem pogorju, ki jih bodisi že prenavljajo bodisi jih nameravajo obnoviti.

Ob domu Planika pod Triglavom, ki je last PD Gorje, preurejajo nekdanjo mejno stražarnico v pomožni spalni objekt z zunanjimi sanitarijami in povečanimi gospodarskimi prostori. Gradbena dela so bila pred zimsko sezono končana, leseno strešno konstrukcijo nad ploščo pritličja pa bodo postavili letos.

Lani so na Staničevem domu pod Triglavom zamenjali ravno streho z novo masivno leseno konstrukcijo z naklonom 40 stopinj. Nova streha je pokrita s temno profilirano pločevino, žal pa so novo nastali čelni trikotniki (čelne strani) pokriti s svetlo pločevino in ne z lesenim opažem ali temno pločevino, kakršna je na stehi, kar kazi videz planinskega doma. Dela so sicer izvedena kakovostno, sedanja podoba Staničevega doma pa je veliko lepša od prejšnje škattlaste oblike.

PRAVA PLANINSKA KOČA

PD Radeče, ki upravlja Zasavsko kočo na Prehodavcih, bi jo letos želelo dozidati, zato naj bi poiskali za to najboljšo rešitev. Arhitekt — član gospodarske komisije PZS — je pred koncem lanske poletne sezone natančno pregledal to kočo in v dolgem zapisniku med drugim ugotovil:

»Zasavska koča na Prehodavcih je ena od zadnjih resnično planinskih koč v Julijskih Alpah (kriteriji za to pa so velikost, zunanji videz, domačnost in dobro počutje, prijaznost oskrbnika, dobra in hitra postrežba, velikost in zmogljivost, kakršno še zmore ena oskrbniška družina, čistoča in red v koči ter njeni okolici). Po svoji obliki in velikosti je koča dobro vključena v svoje okolje na lokaciji, ki je izjemna v Julijcih.

Prepričan sem, da bi vsakršna prezidava, dozidava ali povečava porušila omenjeno skladnost. Več spalnih zmogljivosti povzroči večje potrebe po kuhinji in jedilnici, to pa najprej zahteva več osebja, več skrbi za gospodarjenje, več obiskovalcev pomeni tudi več smeti in odpadkov, več hrane in pijače. Začarani krog torej, ki ga je treba prekiniti že na začetku in se dogovoriti, kako velike postojanke zmoremo upravljati in oskrbovati.

Pri Zasavski koči so glavni problemi pitna voda, sanitarije (samo eno stranišče), shranjevanje plina in zavarovanje vodnih cistern.«

Glede na vse to je arhitekt predlagal ureditev štirih suhih stranišč, dostopnih od zunaj, in prostor za plinske jeklenke, vse skupaj pod podaljšano streho na strani proti Vršacu, kar ne bi kazilo sedanjega videza. Poleg tega je dejal, da je potrebna strokovno neoporečna izvedba zaščite vodne cisterne pred mehanskimi poškodbami in montažno prekritje za zimski čas. Kar zadeva pitno vodo, je sedanje črpanje iz Triglavskega jezera neprimerno, ker je ta voda oporečna, poleg tega pa je kršen 13. člen Zakona o Triglavskem narodnem parku, ki prepoveduje spreminjanje na vodah in poseganje v naravne znamenitosti. Če bo PD Radeče skupaj s tamkajšnjo papirnico lahko zbralo dovolj denarja, predlaga arhitekt izgradnjo novega vodovoda ob studencu pod Vršacem.

OSKRBNIK LETA

Ob koncu tega dolgega zapisnika je arhitekt Janez Bizjak zapisal:

»Koča in njena okolica sta vzorno čisti. Nikjer ni videti odpadkov, ker jih oskrbnik

sproti pospravlja. PD Radeče in Zasavska koča bi morala biti zgled vsem drugim postojankam v Julijcih (podobno skrb za smeti in čistočo okrog planinske postojanke le še na Kredarici).

O oskrbniku in počutju obiskovalcev Zasavske koče slišimo od več strani same pohvale. Ker so takšni oskrbniki zelo redki, je prav, da Gospodarska komisija skupaj s planinskim društvom naredita vse, da oskrbnik ostane, to pa še toliko bolj, ker ga delo v Zasavski koči veseli. Ne smemo namreč pozabiti, da so eden od glavnih problemov planinskega gospodarstva prav oskrbniki planinskih postojank, zato pomagajmo tistim, s katerimi so planinci zadovoljni.

V zvezi z Zasavsko kočo se mi je utrnila misel, da bi Gospodarska komisija ali Planinska zveza Slovenije začela akcijo 'Najboljša koča in najboljši oskrbnik leta'. Na koncu vsake poletne sezone bi proglasili najboljšo in najboljšega: pohvaljenim v oddolžitve in veselje, ostalim za spodbudo.«

ZGLEDNO UREJENA ZASAVSKA KOČA NA PREHODAVCIH

BRANKO MEJAŠ – OSKRBNIK LETA 1989

IVANKA KOROŠEČ

Tri dni smo hodili okoli Triglava. Vreme nam je bilo naklonjeno, razpoloženje je bilo od sile prijetno. Obiskali smo osem planinskih postojank, od katerih so bile vse dobro oskrbovane in njihovi oskrbniki zvečine prijazni ljudje. Med njimi pa je še posebno izstopal oskrbnik Branko Mejaš.

Tisti dan smo prišli od Planike prek vrha Triglava do Doliča in se nato vzpeli čez Hribarice. Nismo se spustili k tretjemu triglavskemu jezeru, ampak smo zavili na desno, proti koči na Prehodavcih, ki se vidi že od daleč. Pot se nam je nenadoma izgubila, zašli smo med velikimi skalnimi balvani. Morda je markirano stezo zasul plaz. Zato smo jo ubrali kar počez. Naš vodnik je plezal naprej in se razgledoval desno in levo, da je našel lažje prehode in sestope, posebno za ženski del družbe. Končno smo prišli do jezera, kjer sem si v čisti jezerski vodi sprala potne srage z obraza. Po stezici smo se od tod vzpeli do koče, katere okna gledajo po Dolini triglavskih jezer.

Iz kuhinje je prihitel oskrbnik, nas pri srčno pozdravil in brez narejene prijaznosti vprašal, s čim nam lahko postreže. Pivo, sokovi, čaj — vse je bilo v hipu na mizi, kot da je pričakoval ravno nas.

Posedli smo okrog mize in šele tedaj domemli, da je pravi užitek v počitku le, če

si zares utrujen. Mišice so se zmeščale in sprostile, klop in miza sta postala najbolj prijeten prostorček pod soncem. Opazovali smo oskrbnika, ki je žigosal transverzalne knjižice, prodajal pijačo, nadzoroval delo v kuhinji, dajal planincem informacije o prenočiščih; vse mu je šlo gladko in hitro od rok. Kljub zaposlenosti je še imel čas, da je prisedel za našo mizo: Branko Mejaš, rojen 13. decembra 1954 v Celju.

Zaposlen je v tovarni papirja Radeče. Z ženo Jožico, ki je zdaj stopila na njegovo mesto za točilnim pultom, sta bila poleti leta 1987 prvič oskrbnika. Prejšnje osebje v koči se ni razumelo med seboj, zato so to leto posadko na novo oblikovali. Planinsko društvo Radeče se je obrnilo na Branka, ki ni kaj dosti okleval. Ko so sklenili, da tovarna papirja vzame v redno delovno razmerje še ženo Jožico, ki je sicer trgovka, sta prišla, bila zadovoljna in sta se pod Triglav vrnila tudi še predlanskim in lani. Branko se je namreč novim razmeram hitro in lahko privadil; nasploh je zelo prilagodljiv in rad dela med ljudmi in za ljudi.

Najprej je bilo prvo leto treba v koči vzpostaviti red, saj je bila zanemarjena, da je bilo kaj. Okolica je bila tudi vsa onesnažena; očistili so jo in nabrali za poln tovarnjak ropotije.

Koča je bila zgrajena po vojni na mestu nekdanje stražarnice in stoji na nadmorski